

הקדש. והנה האנשים הפשוטים למה להם לשמוח בשמחת בית השואבה כי לא זכו לרוה"ק ונתנה רק לקדושים ואנשי מעשה גדולי ישראל. אבל בזמן השמחה הבטיח אשר נעשה הפורים לזכר הנס. גם אנשים פשוטים פתחי הערך ורק אשר בשם ישראל יכונה אנשים ונשים וטף הכל חייבים לשמוח כי גם הם היו באותו הנס בדברי הגמ' מגילה ג' הכל חייבים במקרא מגילה שאף הן היו באותו הנס. וכפירש"י שם. ולזאת אמר רבא חייב איניש וכחב בכונה תיבת "איניש" היינו אף מי שהוא איש פשוט באין תורה וחכמה אשר אינו יודע בין ימינו לשמאלו. עד מדרגה כזאת שגם בכל הזמנים של כל השנה אינו יודע בין ימינו לשמאלו ובין ארור המן לברוך מרדכי גם איש פשוט כזה חייב להודות לד' ולשמוח על הנס אשר עשה ד' לנו כי גם הוא היה בכלל הגזירה. כן שמעתי ודעה:

היום הערצמאן טראססיין

מ"ל ס' "אצבע אלקים"

סימן י"א.

(*) **הנני** מרשה א"ע בשם רבנות אלפי אהבי הדרים פה לאנדאן עיר הבירה ובכל מלכות אנגלי לבאול את פי הג' שליט"א שיחיה נא דעתו הסהורה דבר המצויה שזה איזה שנים נתייסדה פה ח' הכנסת ברית מן י"ב מוהלים. ומהם שו"ב וש"ץ אשר כולמו יחד בעלו את המצויה כ"ע. בין בשבת בין בחול. ואחדים מהם יקיימו את המצויה. ע"י שמואלסין מרחיק מעט יין או שאר משקין. וכ"ז באה להם ע"י רב אחד שהורה להם כן שבשבת אסור למנוח. ובחול אינו כ"א רשות ועעמיו היו. אחרי שהרופאים יעידו שאינו מניק כלל אם לא יומנך. ומעט מהרופאים יאמרו שגור חזק וישנם עוד מוהלים שמויקים בפיהם שאינם בריאים. או יווקו מהתינוקות שיש להם חולי מבטן אמש אלה שלא ישמרו פתחי נדות. ולכן בקבתי שקוטה מאת פני ה"ג שידע אם יש לסמוך על כל אלה. אחרי שהרופאים כולם כמעט גויס המה. והרוב מהם יסכימו ג"כ לכה"פ שאינו מניק והרופא המפורסם החכם דאקטאר קליין מפאריז הקרוב לנו יעיד ויורה שהמצויה היא נחוצה כדינא דגמרא. ומכל אלה הדברים אשר נראה בחוש שנשחטה העצב כמו יולדות

וקאמר על זה רב הוגא והוא שיש גדול עמו ולריכא וכו' דאי תנא אבא. והקשה בספר הפלאה למה הקדים דברי רב הוגא קודם הצריכותא והאריך שם עיין בהפלאה. ולדעתי אפשר ליישב קושית ההפלאה בטוב. וזהו יתרון עוד קושיא והיינו דבסוף הצריכותא קאמר. ואי אשמעינן הני תרתי אביו דשכית גביה ורבו משום דלית ליה אימתא אבל אחיו דלית ליה לא הא ולא הא אימתא לא קמ"ל דהימנוהו רבנן בדרבנן וקשה הלא ליתנו אחיו וידעינן רבו ואביו דהנה אחיו דלית ליה לא הא ולא הא ובכ"ז נאמן להעיד וכש"כ אביו או רבו. והנה עלה בלבי לומר דאפשר לומר דאם היה תני במתניתין רק אחיו הוה אמינא דאחיו דלית ליה אימתא ולא שביהא הוא דבעינן גדול עמו כדברי רב הוגא. אבל אביו או רבו דאיכא אימתא או שכית גביה נאמן להעיד אף בלא גדול עמו. ולכך הוצרך ליתני גם אביו. וא"כ ניחא הצריכותא. ועתה מה מחד מיושב קושית ההפלאה כמין מומר לכלך הקדים דברי רב הוגא בריה דרב יהושע קודם הצריכותא ליישב קושיא שהקשינו דאם נדע דלריך גדול לא יוכל ליתני אחיו בלא רבו ואביו דהיה אמינא דדוקא באחיו לריך גדול אבל רבו או אביו גם בלא גדול די ולכך הקדים דברי רב הוגא קודם הצריכותא. ומיושב קושית ההפלאה וגם קושיתי. והנדתי זאת לפני גדולים ומלאו דברי לנכון בישוב קושית ההפלאה:

(ג) **מגילה ו'** אמר רבא חייב איניש לבסומי בפורי' עד דלא ידעי בין ארור המן לברוך מרדכי. על המאמר הזה המוקשה כבר דברו רבים וזה מהראשונים עד האחרונים. והנה באמת המאמר הודחה מהלכה משום דהנה באמת הביא הגמ' דברי הספיר דקרה דאב"י שחטיה לר' זורא וגאמרו הרבה דברים בזה. ושמעתי דבר נכון קרוב לאמת מאת ידידי הרב הגאון המפורסם מוהר"ר זאב וואלף טורבאוויץ ג"א זצ"ל דקראו מחזו ראססיין מהבר ס' עשרת ייוו. וראש פינה דברים נכונים בזה וגם אנכי כמעט כתבתי באופן זה בכתבי ידי. דהנה יש שני פעמים בשנה זמנים שונים דהחיוב לשמוח ולעשות משתה ושמחה (שמחה של מצוה) היינו בפורים לזכר הנס שעשה ד' עמנו בימי מרדכי ואסתר. וגם בחג האסיף זמן שמחתנו רק החילוק בין שניהם הוא באופן זה כידוע. דהנה בשמחה חג הבוכות שמחת בית השואבה בזמן הבית הי' השמחה ניהגת רק בחסידים ואנשי מעשה כי לכך נקרא שמחת בית השואבה שמעם שואכים רוח

(*) המאמר הזה הי' למראה עיני הרב הגאון הגדול עט"ר טוהר"ר שמואל סלאנט שליט"א. והביע לנו צערו על גוף השאלה והפלטול שנתחדש בזמננו אם לבטל הבציעה כל עיקר ח"ו, ודבר הנשנה בטשנה והי' לנו בקבלה טרור דור הי' עתה לראבון לבבנו לשאלה חדשה עד כי כמעט אין כילין בפיו לשאלה טוהרה כזאת, וברך את כל המקנאים לכבוד התורה והאמת. המו"ל

(ז)

יולדות לט' חדשים. או פרה בת שלש וכדומה. אין ראוי להגדה בעלמא. ורבי התנא סתמא תנא מולצין ור"ס מוסיף עוד שמעבירין את האומן שאינו מולץ. דאם ר"ס למהיב טעמא על רבי קאמי. הא"ל אמר ר"ס משום סכנה וכבר ידוע בשם הגר"א בהא דארי כמה גדולים דברי חכמים שאמרו לא יקרא לאור הנר. היינו שאמרו במתניין בלי טעם. ורק הכרייתא שהוסיפה שמא יעה. ע"ז קרה לי מה שקרה. וה"נ רבי התנא כשהתם בלי טעם. מולצין בשבת ואם הי' לי לר"ס בקבלה שהטעם הוא משום סכנה. הוה לי לפרש אר"ס משום סכנה — ומה שקרה לפעמים כמה מאורעות מהמציאה ע"י עדות הרופאים הגויים. הא"ל יש לבחור במהלך כריא — ומחשש התינוקות החולים שלא יוזקו המוהלים מהם הא"ל יש לעשות ע"י כלי המיוחד לזה כמו (גלזלזען או גומע ראהר) אס' נאמר כי בפה לאו דוקא: **וְלֹא** אכחד מה"נ שדברים אלה שאלתי להנאון העורא ר"ל ד' זוקל' בירושלם והביכ לי במכתבו הראשון. וז"ל. ואודות שאלתכם לענין מנהג המתחדשים שמבטלים מציאה או במקום שהמוהל הוא מחלל שבת ח"ו (כי גם ע"ז שאלתי) מאוד ראוי ונכון להתרחק מלכנס לב"מ כוה"י: **ובמכתבו** הבני אשר כתב לי בזה"ל. הכל בדבר המציאה כו'. ב"כ יבא אלי' הוא חולי ימלא לטהר את המולים שלהם שיהיו מותרין לאכול בפסח"י:

והנה ממכתבו הבני נראה שהמילה היא פסולה בלי מציאה וידוע מכבר דרכו בקודש מבלי לכתוב מקור לפסקיו ויטען כי היא ג"מ גדולה לדינא אס' המציאה היא מגוף מצות מילה ובהיתוך ופריעה כלבד מקרי האומן מחלל שבת ועוד ר"מ הרבה. לכן בקשתינו ונפשנו בשאלתינו שיחזה נא דעתו בזה. ואנכי הצעיר בין השואלים בקשתי שישים נא טעמו השוארים בכל מה שעלתה במחזיתי דברים הרשומים הנה: **רא"י** אחת יש להביא מגמ' יומא פ"ה דראב"ע יליף דפיקו"נ דוהה שבת ממילה (ואף שה"ל בקבלה שפיקו"נ דוהה שבת מ"מ תתרו למזל מקור לזה מקרא או מהלמ"מ) ויעושה"ה בהוספתא וברש"י שלא יתחייב כרת לאחז"מ וברשב"א ביאר כדי שיקיים מצוה אחת באבר אחד ליוותה התורה להלל שבת. כל גופו לקיים כל המצוות עאכ"כ ע"ס. ובכ"מ נאמר סכנה. הא"ל אינו ודאי שימות. כמו תפילין עגולות סכנה. או ר"ס כבדכות. סכנתי בעצמי וכדומה. ואם נאמר דהמציאה אינו חלק מגוף מצות המילה. כ"א מטעם סכנה. ומ"מ הורה לנו התורה למול בשבת. ואחר זה למצוה משום סכנה שמא ימות הא"ל מוכח דספק פיקו"נ דוהה שבת וא"כ מאי הקשו האנשים משם לראב"ע אשכחן ודאי ספק מל"ל? הא"ל מהמילה עצמה מוכח כן — ול"ל שעד ראב"ע לא מנע כלל אס' אירע בשבת (או שמנע ע"י גוי)

רא"י הן אחת שמצינו גבי מילה דס' סכנה דוהה שבת אבל זהו דוקא במצוה ודאית שע"ז מקיים מתחילה מצות מילה. וע"ז התירה התורה גם לחלל שבת אחר המילה עם המציאה, משא"כ בשאר פיקו"נ בספק מל"ל? וא"ל הא"ל זהו רק מצוה אחת באבר אחד בכל גופו. לקיים כל התורה לכש"כ. ובחובס הא"ל תכלל גם מילת בניו שילדו לו, או מה שיש לו בעת סכנתו למול אותן:

רא"י עוד דה"פ מל"ל ספק כוה לפקוח את הגל לזה שאין לו עוד חוקת חיים. דלא דמי למציאה דהי הוא ודאי, ורק ספק לן שמא ימות זאת התורה לנו התורה לחלל עליו השבת. אבל פיקוח גל מל"ל?

זה יש להוכיח מגמ' דיומא שם מדאמר רבא לכולהו אית להו פרכא ע"ס ובמחזרת הוא ודאי משום חזקה שאין אדם כו' אבל בלי החזקה הי' אסור להרוג את הגנב משום שאיסור רציחה להגנב הוא ודאי. והוא חי ג"כ בודאי רק שיחוס שמא ימות. וספק כוה מל"ל? וא"כ דמי' האי ספק למציאה ולספק חולה המחולק עם הרופא. ועוד מאי קאמר לשמואל אין לו פרכא וע"ס ברש"י ד"ה דשמואל. וקשה לכאורה דבקרא לא נאמר רק מצות עשה. אשר יעשה"ה כו' וע"ז שאינו מצוה

ועוד להגמ' בשבת קלי' איתא שם לריכותא על פסח ושבת ע"ש וקשה הלא גם במילה יוכל לעשות סמוך לחשיכה ועשה המצוה בלילה ובחול. ועי' בפסחים ס"ט א' תוס' ד"ה אס' כו' והקטר הלבים ה"ט משום דהמצוה הוי ביום יותר ועיין בלחם משנה פרק א' מהלכ' ק"פ מפורש כן בהלכה י"ח וז"ל. וא"ת והא הקטר הלבים נמי אפשר לעשותו אחר השבת. שהרי אמרו בפרק א"ד ס"ח אר"ש בא וראה כמה חביבה מצוה בשבתה שהרי אכרים ופדריס זמנס כל הלילה. ואינו ממתיין להם עד שהחשך. וא"כ מ"ס הני? וי"ל דהקט"ח מ"מ מלותו היה ביום וזו היא מצוה מן המובחר דהא ביו"ט שגל בחול הוי דוקא ביום ולא בלילה. וא"כ כשהל להיות בשבת אע"פ שאפשר להיות בלילה מ"מ מלותו מן המובחר הוי ביום. משא"כ בהני עב"ל ולכן ס"ל להרמב"ם שם שהמכשירין שאין עליהן המצוה דוקא ביום שאינו דוחה שבת מפני שאפשר לעשות מקודם או מלאחריו. וכ"כ המצוה אס' אינו כ"א משום סכנה. הלא ימול סמוך לחשיכה וימנע בלילה במוצאי שבת. וא"כ מאי היא לריכותא דגמ' שם? אע"כ דהמצוה היא חלק במילה כמו החיתוך והפריעה:

ועוד י"ס להביא רא' ממנחות ה' ע"ב אסו מילה לורך הדיוט הוא? והנה מאי דלא פריך הגמ' מה לשבת שכן הותרה לפיקו"ג. משום שטריפה בודאי הותרה מפני פיקו"ג. ואם נימא דמצוה אינו מעיקר המצוה. ה"ל לגמ' לפרוך הלא הותרה שבת במילה לורך הדיוט אלא המצוה שאחר המילה שאינה עוד מהמצוה. ובטריפה לא מצוה שיותר לנו מתחילה לסכן א"ע ולאכול אח"ז טריפה. והלא להר"ה ורוב פוסקים שעמו בנשפך הסממנים קודם המילה אסור למולו. אס' נדע מקודם שנשפך לחלל שבת אח"ז. ומ"מ משום מצוה לא נאסר המילה ובטריפה אסור ג"כ כ"ל אע"כ דהמצוה הוי מעיקר מצוה המילה:

ועוד י"ס להביא רא' מסוף פר' ראד"מ שמדברין להסיף ד"ב. שאלמלא ד"ב כו' ומביא הגמ' מקרא "אס' לא בריתי" אשר שום דם לא נזכר בקרא. וע"כ הד"ב ה' מעיקר הקבלה. ולכן בגולד מהול ובגר. ובנימול תוך זמנו ובלילה ישנו מחלוקות אס' להסיף לו ד"ב גם בשבת. מאחר שלא נימל עוד כראוי ויוכל לתקן מעט לכה"פ. משא"כ כשאינו שייך להמצוה מה מועיל ומה מתקן בכך?

עוד רא' י"ס להביא מר"ש בשבת ק"ז דס"ל מקלקל בחבורה חייב מדאזעריך תורה להתיר מילה בשבת ועי"ש. ואם נאמר דמצוה אינו מגוף המילה. כ"א מטעם סכנה בלבד. אינו רא' דלמא בעלמא מקלקל בחבורה פסור. וקרא דמילה להתיר בשבת אחא לאורוי על המצוה שאינו עוד מגוף המילה. ורק לתקן נריאות הולד קאחיא. ולמוד מפורש כז' שפיקו"ג דוחה שבת הלא טוב יותר מכל האמודים שהגמ' מביא

מצווה שום מצוה עשה היכא שעל ידה יבוא לידי ספק סכנה והיינו שיבעל בשב ואל תעשה. אבל מגיל לעקור בקום ועשה ל"ת ודאית ע"י שפיקו"ג וע"כ האי. ושמרתם את חוקותי וכו' הכוונה גם על ל"ת השמר פן ואל כו' וכמו שאמרו ישב ולא עבר כו' וביאור הקרא הכי הוא ושמרתם! דוקא ומי בהם שאיך מסופק בחיך שלא תפחוד שמה תמות. או הק מוזהר על הל"ת. וא"כ קשה כ"ל תינח היכא שמי בודאי. אבל לענין ספק בפיקוח גל מגיל! אע"כ שאין כ"מ בין הספיקות ועוד האי ספק פיקוח גל י"ס להתיר יותר. משום שבמין ספק א' י"ס לו עוד חוקת חיים. ויש לנו לילך בתר חוקה שיחי' בלי שום תחבולות. ומ"מ התירה התורה למנון בשבת. פיקוח גל לכש"כ שג"ל מותר ועיי' בעירובין ז' ב':

ועוד רא' משבת קל"ב דאי מילה ענמה הלכה. קו"ח מהלכה מי אחיא? ע"ש. וקשה הלא מההלכה ענמה ידעין דפיקו"ג דוחה שבת ע"י המצוה. אס' נאמר דכן צויה. לנו ההלכה למול בחיתוך ופריעה. ומשום סכנה אחר זה למנון שהוא רק מצוה אחת באבר אחד. בכל גופו ולקיים כל המצוה לכש"כ כ"ל והכא קו"ש הגמ' על פיקו"ג ודאי דהלא קאי על הלימוד של ראב"ע שהכמנים מודים לו שנוכל ללמוד מזה ודאי פיקו"ג רק דק"ל ספק מגיל? וא"כ הלא זה אינו מתורת קו"ח רק ההלכה למשה מסיני גילה לנו דרך אגב שפ"י שיחתוך ויפטר מקודם לקיים מצוה המילה ויכול לבוא לידי סכנה. שמחויבין למנון. הלא ההלכה ענמה הורה לנו היתר בפיקו"ג לדחות שבת:

ועוד לר"א דס"ל שם דמכשירי מילה דוחה שבת מקרא דביום. ולא ילפינן שאר מכשירי מצוה ממכשירי מילה משום דפרבינן שכן נכרתה עלי' י"ג בריתות ע"ש וק' תינח המכשירין שקודם המילה. אבל ממצינה שהיא כבר אחר שקיים הי"ג בריתות ודוחה שבת. למה לא נילף. וע"כ נאמר דגם ע"ז נכרתה הי"ג. דאי לא הא לא קיימא הא יקשה ע"ז לרש"י ד"ה ביום. וכן להחוס' ד"ה תניא דר"א ס"ל מילה ענמה הלכה ופיקו"ג יליף ממק"א. יקשה הלא נוכל למילף ממצינה שהיא ממכשירים הנאמר בקרא דביום. לא מהלכה ושפיר טבל למילף קו"ח לפיקו"ג בעלמא אע"כ מוכח דהמצוה היא מגוף מצוה המילה ונאמר תוך הלכות מילה מסיני. ואין למידן קו"ח מהלכה וא"ש הכל:

והנה מחמין ואספלינן אין להקשות אס' נשפך קודם המילה להרמב"ן ולהר"ה וסייעתו לאחר המילה שמ"מ דוחה שבת. וא"כ תקפי כ"ל הלא נוכל למילף פיקו"ג לספק מהסממנים. ז"א קו"ש דו"א מעשים בכל יום שנוכל לומר שהי' להם בקבלה. משא"כ מצוה בשבת שמעשים בכל יום הוא. ואחרי שכל העולם נהנו למנון גם בשבת. וע"כ ידעו שקבלו מהר סיני שהוא חלק מגוף המילה:

מביא ביומא פ"ה לכל התנאים. ואי"ל להיפך דהו"א דמקלקל בחבורה בכ"מ חייב ומצינה פלגה ג"כ מגוף המילה ובע"ז"ו התירה התורה בשבת. אבל ספק פיקו"נ לא היה ידעין דדוחה שבת. ו"א אחר שכל התנאים הקודמין ור"ש כבר למדו רא"י מדרשותיהם וכ"א כדאית לי' שם' פיקו"נ דוחה שבת. וזה פשוט לכל בר בי רב שגם בלעדי דרשותיהם ה"ל בקבלה שם' פיקו"נ דו"ש רק חתרו להביא רא"י מקרא א"כ הלא טוב יותר למוד מסורס מהיתר מילה למצינה לס' פיקו"נ ולומר דמקלקל בחבורה בעלמא פטור. ובמילה אחא הקרא להחיר המצינה שאינו כ"א לתיקון בריאות הולד — אע"כ כנ"ל דמצינה הוי גוף המילה ואינו מטעם סכנה לכד. ואי"ל עוד אס גם הוי מגוף המילה מ"מ י"ל שמקלקל בחבורה בעלמא פטור. והקרא אחא להורות היכא שכל ע"ש סמוך לחשיכה. ואחא המצינה בליל שבת דהוי מילה שלא בזמנה שבעלמא אינו דוחה שבת. ומ"מ התירה לנו התורה למצוק גם בלילה משום סכנה ותיקון הולד וכו' הוי תיקון לא מקלקל ו"א מכמה טעמים. א' שזה לא נוכל לומר שהתורה איירי מאיס פושע שימול באופן כזה. שנית לר' יהושע לקמן קל"ו היכא שטרוד במצוה הלא הוא באמת פטור בכל המלות לאו דוקא במילה ועי' בגמ' פסחים והלמוד שם קל"ו הלא הוא מע"ז והגמ' קאמר „ושיניהם לא למדו אלא מע"ז ולכאורה איך הוה שניהם? וע"כ ה"פ גם ר"י ילמוד בכל חטאות שז"ל דוקא כע"ז שלא תחסר הדמיון מע"ז גם כחוש השערה ואם תחסר מעט אז הוא פטור מחטאת ולענין מילה בלילה עי' טו"ד פ"י רס"כ בב"י ובדו"פ וא"כ הלא הוי גם מצוית לילה אס הי' באופן ה"ל ג"כ מצוה ולא צריכה התורה להחיר אס נימא בעלמא מקלקל בחבורה פטור : —

ורשון להסיף משמע דוקא ע"י מצינה. לפי דאית' במנחות מ"ג ב' דעל קבלת הדם בכלי לא הוי שם עבודה עלה. מאחר שאזיל הדם ממילה. ורק ע"י קדושת הבלי כו' וה"נ איך נכרך להסיף ד"כ ע"ז שנופל מעצמה? תינה בתינוק ישראל שנקלל הבל בכורת הברית משא"כ בבה"ו ולהרא"ש בכתובות דהא דמכרכין ואסר לנו את הארוסות היינו דוקא ע"י צירוף והחיר לנו את הנשואות ויעוין בס"ז יו"ד ס"י א' סק"ז. ולחכמי לוניל דסליגי על הרמב"ם — מוכח ביו"ד רס"ה סס"ג ג' וס"ל שמכרכין גם על הספק. היינו משום דהד"כ הוי דאורייתא דאל"כ על ספיק' דרבנן איך מכרכין. והרמב"ם לא פליג רק על הברכה עצמה שהוא דרבנן :

ועוד להתיקוני חור המוכח לקמן שהדס מוזני דכלבא והוא מלהמ"ו וקשה איך עברך ע"ז הלא הוא מין ע"ז? וע"כ הכונה בלשון להסיף היינו מצינה וע"ז מכרכין וזת אי' האט בקבלה מה"ס כמו שגם הסריעה לא נזכר

בקרא. וילפינן משום מול שנית האומר ביהושע ואחר שמצן — יוכל לריק וליתן מוזני לכלבא — ויעוין בערוך ערך טף כל תלמיד כו' נוספות מר היינו תלמידים צריכין להסיף ולהזיל אמרתו של רב באימה כו' הוא ג"כ כמין מוצץ אויס=וויגן. ועוד כוונה"ק ס' אמור ל"א ע"כ מאי בדמיק חיי כו' אלא תרין חד דמילה וחד דסריעה ובספ' יהל אור להגרא על היכלות בס' פקודי היכל מ' ועליו הג' קליפין כמו בזכר הערלה — ופריעו ואטיפו דמא. ואם נאמר מה שנוסף מעצמה היינו דס הפריעה. א"כ איכא ד' קליפין :

ועוד לר"ת שם קל"ו ב' דמביא רא"י ממילת גרים שנאמר שם והמכרך כו' למול גרים ולהסיף ד"כ שזה קאי במקום ברכת האב על בנו כו' וזה אינו שיך קודם המילה — וקשה למה אינו שיך ברכה זו מקודם ממכרך למול ולהסיף ד"כ ע"ז שיחתוך וממילא חסיף הדס מתחילת חתיכתו עד בסוף. אע"כ דהאי להסיף פירושו למצוק וזה הלא עושה רק בסוף וחדושי הר"ן על שבת נשאר בספק שכתב „אולי אינו כ"א מטעם סכנה" :

ומעתה נראה מגוף מימרא דר"ס אשר מקור המתחדשים לבטל את המצינה טובע משם ודיוקס מלשון סכנה דאר"ס ועוד מדפריך הגמ' פשיטא מדמחליין שבתא כו' ואם הוא ממעיקר המצינה. אינו קוש' באמת אינו סכנה. ומ"מ מחליין שבת כמו על החיתוך והפריעה. ועוד יש להם רא"י למה לא תני רבי מל ופרע ולא מצן אינו מל. כ"ז מראיתם לבטלה :

ונבאר בעה"ש דברי ר"פ כי יש לדקדק כמה דקדוקים (א) מה שהבאתי לעיל דה"ל אר"ס משום סכנה. (ב) מה מהדס לנו ר"ס שמעבירין אומן כזה שמסכן את התינוק, אס על טבח שנמצא אחריו כשעורה חלב ס"ל לר"ס עצמו בחולין צ"ג שמעבירין אותו, ולרשב"ל חזי שיעור אינו אלא מדרבנן. מכש"כ לאומן שאינו עושה כדין. ואם המצינה תהא רק משום צערא ג"כ נעבור אותו. הלא כל איסורי דרבנן אצל מילה הותרה לכתחילה. כדאיתא בתוס' ס"פ מפנין. וא"כ אס האומן מביא את התינוק להצער. ואינו מוצץ ומניחו שריו בצער לכש"כ שצריכין לעבור אותו :

ועוד קשה להיפך למה נעביר אותו? הלא יוכל לומר אנא עבדא פלגא דמצוה, עבדיתו אתון פלגא כמו דר"ס עצמו פריך לעיל מני'. ולי"ל דליכא אחר. א"כ גם לעיל נחרן כ"כ היכא שהתחיל ע"ד לגמור לבדו ואח"ז התחרט כמוכן :

ועוד מאי קוש' הגמ' פשיטא. דלמא משרה מחליין אף שאין בו סכנה. משום דלא גרע מצינן שאין מעבדין כ"ז שלא פירש. והלא אנו רואין שצער עדיף יותר מצינן שאמע"כ דמשום צערא מותר גם לכתחילה כמו מפס מורסא מחס' :

— אע"כ זה אי"ל לומר משום תרי טעמא — א) מדתני סתם, מהלין, פורעין, מוולגין. שהוא לשון לכתחילה. ואיך יורה לנו רבי שמותר לכתחילה לעשות החיתוך בבוקר, והפריעה לאחר"מ. הלא בר כרת הוא עם החיתוך בלבד. ואולי יהי' נידון כמחלל שבת שמילתו פסולה. ואף שהדין נותן שאם עבר ועשה באופן זה, שמחויבין אח"כ לפרוע לכתחילה או שאם חתך ופרע בלבד מחויבין אח"כ למנוח ולגמור המילה. מ"מ לא לנקוט רבי לשון כזה שנעשה לומר שמותר לכתחילה לעשות כג"ל. וא"כ כונת רבי תיכף וא"ו וא"כ גם הא דעושין כג"מ מיירי ג"כ תיכף בלא פירש ואם גם נדחוק דרבי איירי גם בפירש והפסיק הרבה בין באו"א. ואשמעין דמחויבין אח"ז לכתחילה לגמור את המילה. אבל הא דעושין כג"מ דמרבית ניצין שאמ"ע בע"כ מיירי בלא פירש. דאל"כ לפני אחר אספליית וכמון. היינו שבבוקר כבר מל וגם נתן כמון וכו' ואחר כמה שעות בו ביום מלא ניצין שאמ"ע יחזור וילקטס. אע"כ מזה מוכח דרק בלא פירש מותר ניצין שאמ"ע. וזה דיוקו של ר"פ דהוי סכנה דומיא דכמון כו' עיי"ש ברש"י וקשה הלא הסדר כן הוא. כמו שאנו עושין המליצה לבסוף ואח"ז טותין הכמון. ומג"ל לדיוק דסכנה הוי? אע"כ ה' ק"ל לר"פ למה לא חני רבי עושין כג"מ אחרי אספליית וכמון. וע"כ דאז מקרי פירש ואסור. וק"ל לר"פ לפני תיכף אחר המליצה. אע"כ דרבי ירצה להשמיענו דהוי סכנה. ועי"ז סמך בכמון. ואם נאמר דכונת רבי בזה דחני מוולגין. גם בפירש וא"כ יהא אסור אחר המליצה ללקט הניצין שאמ"ע. וא"כ אי"ל למתני עושין כג"מ בין מליצה לכמון וא"כ אין לו ראי' דהוי משום סכנה. דלמא משום דהסדר כן הוא. והשתא דמוכח דהאי מוולגין דחני רבי איירי בלא פירש. א"כ קשה כג"ל מאי קושי' הגמ' פשיטא כו' דלמא משום דלא גרע מליצין שאמ"ע ועיד קו"ח הוא אם בניצין שאמ"ע דאסור בפירש. ובלא פירש מותר. לערא דמותר לכתחילה באיסור דרבנן גבי מילה שבש"כ דמותר בלא פירש גם באיסור דאורייתא כג"ל:

ר"ל דהא דעושה לצורך סכנה או גם משום לער לא מקרי הפסק ופירש. ז"ל מתרי טעמי. אחת! א"כ לנקוט רבי עושין כג"מ אחרי כמון כו' כג"ל. שנית דברמב"ם פ' א' מה' ק"פ תני סדרו של ק"פ דתחילה מפשיט כולה ואח"כ קורע החלבים להקטיר. אשר ברש"י בגמ' כאן לא משמע כן וע"כ דרש"י פירש לפי הה"א דרבנן של ר"י בנו של ריב"ב מתירין גם בפירש. משא"כ הרמב"ם סתם לפי ההלכה והמסקנא דבפירש אסור גם במילה. לכן אינו מותר להפשיט את כולה רק בשעה שעוסק בההפשט ולא פירש:

והשתא נראה דאף הא דחיישא רבנן שלא יסריח כשר הפסח שבאמת גם זה האכילה מצות עשה הוא.

ומ"מ

מחש של יד לסול בו את הקן לעיל ק"ז מ'. וניצין שאין מעכ' בפירש אסור. וכן תירץ הג' מהד"ת דס' מפקיד כו' וקשה למה מוולגין? ואי"ל משום נערא הלא ידעין מליצין שאמ"ע לא מבני לשיטת הרשב"א דליצין שאמ"ע הוי איסור דאורייתא בודאי נדע מליצה שהיא איסור דרבנן להמדת. אפילו לשיטת הש"א מאחר שאינו מעכב את המילה. לא הוי רק איסור דרבנן. ואינו מותר בפירש. ומפסי מורסא מותר גם לכתחילה. ואי"ל דוה ענמה אשמעין רבי דהוי נערא ז"ל מתרי טעמא א' לא היה לנו למנקט בלשון דנטעי לומר דהוי מנוף המליצה או משום סכנה. כי דינא דנערא כבר חנא לן במק"א כג"ל. ב' הלא לפי"ו אם משום נערא הלא מותר גם לכתחילה. אם הוא רק איסור דרבנן לפי המדת ולפי שנוכח לקמן כל המשנה קאי בלא פירש תיכף וא"ו:

ועוד כל דיוקו של ר"פ הוא מדסמך רבי לכמון ואספליית ועיי"ש ברש"י וקשה א"כ ללמוד גם כמון ואספליית ממליצה. כמו שמותר למול בשבת אף שגדע שאח"ז נאסר לחלל שב' בהמליצה. כן בגמ' הסממנים קודם. נמול ואח"כ פיקו"י דוחה שבת. כמו שהרמב"ן באמת ס"ל כן. וקשה מזה על הר"ה ורוב פוסקים דאסרי. וכן קשה על הרמב"ן למה אינו מביא ראי' מזה לדיו? ובאמת על הר"ה קשה בלי הדומיא למה לא ילף ממליצה. ונבאר לקמן בזה"ש. — ונהדר להא דלעיל דל"ל דהא דחני רבי מוולגין מיירי גם בפירש. וא"כ קושי' הגמ' לעיל שפיר מדמאללין עליו שבת מוכח דסכנה. דמשום נערא אסור באיסור דאורייתא בפירש. ז"ל משום דהגמ' שס קאמר דהא דקתני עושין כג"מ לאתווי הא דת"כ כו' וכנראה מסוג' הגמ' ומרש"י היינו לניצין שאינו מעכבין בלא פירש דמותר. והנה ז"ל קשה שמא אשמעין רבי. בזה דקתני עושין כג"מ הכונה לסתום כר"א דריש פירקין דמכשירי מילה דוחה שבת. משום דמשמע מתום קל"ג א' ד"ה עושין דהא דחני סו"ס מסנין עושין כג"מ לאו ר"י תני לה אלא ג"כ רבי סתם לה. וא"כ נוכל לומר דמשה סתים לעיל דלהוי סתם ואח"כ מהלוקת. וא"כ הא דסתים בפרק זה היינו על ניצין שאמ"ע. ואסבא ל"ל דהא דסוף פ' מפנין סתים לניצין שאמ"ע. ובהאי פרקא סתים כר"א מלבד מה שא"ל לומר דישמענו מליצין שאמ"ע. טרם שילמדנו פיקר דיני מילה. ועוד דבדף קל"ז תני לנו. אלו ניצין המעכבין כו' וא"כ הלא מוכח דקאי על האי משנה דדף קל"ג כמובן. וממילא מוכח ג"כ דהאי משנה דקל"ג איירי מליצין שאין מעכבין. דהמעכבין הלא ידעין מהאי משנה דקל"ו. אף דשם חני פיקר הדין דאינו מהול. מ"מ ידעין דדוחה שבת לכתחיל:

אלא הא ק"ל דלמא אשמעין רבי בזה דחני עושין כג"מ לניצין שאמ"ע גם בפירש ואח"ז כרבנן דר' שמעאל בנו של ריב"ב משום זה אלי ואנוהו מודה לרבנן

(ח)

אלי ויגיד לנו שלא למנוח. אין שומעין לו כמו חולצין בסדל כו' :

מעשה נהדר לדינא דהר"ה ורוב הפוסקים דס"ל כנשפך הסממנים קודם המילה שאסור למול לדחות אח"ז שבת בכתישת הסממנים. קשה למה לא נילף ממילה שאינו מגוף המילה כ"א משום סכנה. ומ"מ מהלין מקודם. ואח"ז עושין מילה ודס חבורי מחבר. ואי"ל מאחר שלא נוכל להכין את המילה מע"ש משו"ה שרי ואינו דומה לסמים שהי' לו להכין הרבה יותר מע"ש שלא יצטרך לכתוש בשבת. וכבר מבואר בפסקי תוס' בזבחים ל"ז ק' גבי מוח שבעלמנות דאף דהוי שלא בעידנא מ"מ מותר לשבור מאחר שא"א בלא"כ ע"ש ולענ"ד מאחר שהתוס' שם בזבחים נשארו בקושי ולא הוזכר דברי הפ"ת. וקו"ס התוס' בלא"ה יש ליישב. הלא גם אם נאמר שעשה דוחה ל"ת מ"מ כשאפשר לקיים שיהיה הלא אינו דוחה. ועי"ז יהא אסור למנות על הפסח על המיח שבתוך העלמות. מאחר שיוכל להמנות על הבשר. וכן מבואר ברמב"ם פ"י מהל' ק"פ. (אף שהוא לאחר המסקנא). וא"כ כשיגיע אח"ז להמוח שבעלמנות. לא גרע מליצין שאין מעכבין במילה שכ"ז שלא פירש מותר לחותכם. וכ"כ מאחר שהתחיל לכול בשר הפסח. מותר אח"כ לשבור העלם לכול את המוח. ועוד קו"ח הוא. מה החס בליצי מילה שאינו רק הידור מילה וחיוב סקילה. ומ"מ כ"ז שלא פירש מותר. הכא דהוי גוף המילה ואיסור לאו. כש"כ דמותר. וא"כ אין מזה רא"י לסברא ה"ל. אמנם להיפוך יש רא"י להירוח א' בתוס' ריש פרק ראד"מ. דמשו"ה מביאין הסבין אלל התינוק ולא להיפך משום דאח"ז הוי חלול שבת בהצורת התינוק לחמו. וקשה הלא אח"ז פיקוח הוא. ולכל השיטות בין להרמב"ן ובין להר"ה ז"ל מותר. דכל מחלוקתם הלא הוא רק אם כשנאסור לו למול לא יעשה שום איסור אבל כאן בין כך ובין כך הלא יחלל שבת. ולר"א הלא הוא מתיר גם כמה איסורים לכרות עצים ולעשות פחמים כו' א"כ הלא טוב יותר להפך להביא התינוק אלל הסבין המוכן כבר ואחר המילה נחזיר לו לחמו מטעם פיקוח"ג. והוא שלא נשגבה. אבל לשיטת הג"י בנ"מ בתירונו על קוש' הרנב"ר ל"ל קרא דהשבת אבידה אינו דוחה עומאה הלא הוי שלא בעידנא. וס"ל שם הג"י דעיטלת האבידה וההליכה אינו כ"א הכשר מילה וגוף מלות השבת אבידה אינו מקוים רק בזו הרגע שמוסר ליד הבעלים ע"ש. ותירוק הרנב"ר לכאור' לסי דבריו עצמו שם בהמתין עד שנתייאשו יעו"ש דמה שעובר ורואה את האבידה ו"א רק שאינו מבטל מלות ההשבה. אבל מ"מ גם אינו מקוים עוד כ"ז שלא נתן להבעלים. ואם גם דינו כשו"ש שהיא פטור מלמיתב רפתח לעניא. ו"א כ"א שלא מבטל המילה בשבת שיטתה לתת להעני. או מטעם דמלות

ומ"מ לגבי זרכי גבוה מקרי אכילת הדיוט. והא דמקטירין החלבין בשבת גזירת התורה הוא והיתר גמור הוא. ומ"מ אם נקטיר החלבין מקודם שיגמור ההפסח כולה יהי' קרוי פירש. ויהא אסור אח"ז לגמור ההפסח. האי מילה שהוא רק מטעם דחי' שכש"כ דמקרי הפסק לגבי הליצין שאינו עוד מעיקר המילה. ורק משום יפוי מילה. דיהא אסור. אע"כ מוכרחין אנו לומר כנ"ל דהמילה הוא מגוף מלות המילה. וא"כ קשה ה"ל לרבי לסדר עושין כ"מ אחרי המילה. ועי"ז מדייק ר"ס דגם סכנה הוי :

והשתא דיוק ר"ס כן הוא. מדלא תני רבי ליצין שאין מעכבין בין חיתוך לפריעה. כי אז נטעה לומר דרק באמצע המילה מותר ללקט. ואי הוי תני בין פריעה למילה. ה"א דהמילה אינו מגוף המילה. ואז לא הוי ידעין דסכנה הוא. וה"א דאינו אלא לערא. והסדר כן ומדלא תני בין מילה לאספגית ובמון. מזה ידעין דסכנה הוא ג"כ. ומדלא תני אחר כמון וכו' ידעין דפירש אסור וממילא מוכח מזה שהמילה הוא חלק מעיקר המילה כמו חיתוך ופריעה :

ולענ"ד דברי ר"ס איירי גם בדאיכא אומן אחר. אמנם אם הי' זמנו למול בע"ש וקרה שעשה ההיתוך והפריעה ביה"מ והמילה תהי' בשבת. ועוטן האומן שאינו רוצה למנוח ואף שהוא מעיקר המילה. מ"מ מילה שלא בזמנו אינו דוחה שבת ועי"ז אשמועין ר"ס דמעבירין אותו ויחידם גדול הוא. ועי"ז פריך הגמ' פשיטא כו' משום דמטעם המילה. אינו דוחה עוד שבת. וכ"כ הוא תירוק הגמ'. וכוה מדויק ברש"י שם ד"ה מה"ד כו'. ואומן דלא מיין בחול"ל כו' היינו לפי המהד"ת דאינו רק משום לערא. והנה בשבת ברור לן דמעבירין אותו. כי איש אחר לא ירצה לחלל שבת גם באיסור דרכן. כ"ז שהאומן חתך ופרע סמוך להשיכה. אף גם בחול אי הוי משום לערא בלבד הי' יכול לומר אלא עבדא פלגא דמילה כו' קמ"ל דסכנה הוא :

ומיושב בזה כל הקוש' דלעיל. והא דלא ביאר ר"ס הברייתא דלעיל כמו ר"א שם. וכדינו שאמר כאן. משום דהי' נראה לו לדחוק לפרש הברייתא דתני. ואם לא הלקיט עטש כרת בהיכא חמלא כר"א. משא"כ הוא בעלמו סתם דסכנה הוא להורות לנו הלכה למעשה לדורות יממילא מהא דסתם נוכל להוכיח דאם חירע גם בע"ש סמוך לתשכה. והאומן אינו רוצה למנוח מטעם חילול שבת כנ"ל דמעבירין אותו :

ואף שקט דוחק הוא לפרש דברי ר"ס בהא"ג. מ"מ מלבד מה שהדין הוא באמת כן דמחויבין למנוח גם מילה שלא בזמנה מטעם סכנה. אף גם דמוסל עליו גם נעיל פילא בקופא דמחטא ליישב מנהג שלנו. וגם אם יבא

מצינה. וע"י האספיפה ה' גיבולתם לפעול ע"י הממשלה לענוש עוד את המוצץ. אי לזאת החיוב מוטל על כל רב היושב על מדין לשלוח דעתו אודות זה. ואם הפס"ד ילא מאתם להסכים עם הגאון הגורא הא' אר"י דבי עלאה ריל"ד וזוק"ל. או בל"ג אקבל עלי הולאות הדפוס ולפרסם בכל האפשרי. ואולי ע"י גאולה תהי' לנו ויתגלה מ"ז ב"ב:

ועוד איתא בספר "אדיר במרום" מהמקובל האלקי רמח"ל וזוק"ל על האדרא רבא דף ה' ע"ב ד"ה ואפרש לך כו' וכנגד זה י"ט ג' כסוים שלהעבירם צריך מילה ופריעה ואטיפו דדמא. וסודם עשו. וערב רב. והם ממש מקבילות לנ' אבות. כי עשו. באים מיעחק ואברהם. וערב רב נתערב בורעו של יעקב. כי כל זה תלוי במלות המילה כו' וז"ש עד מתי יחזק צר כנגד הדיתוך. ינאץ אויב שמך כנגד הפריעה. למה חשיב ידך כו' כנגד אטיפו דדמא ע"ש שמבואר שכל אחד מבעל חלק א' מהמילה. ועיין בס' נשא בזה"ק בהרעיא מהימנא דף קכ"ה שהערב רב המה רועי ודייני ישראל ע"ש כל הענין:

ועוד ראיתי בספר "ברית אברהם" על מילה מהגאון ר' נבי הירש בנימין אויערבאך מפ"ס א"מ שמיא שהטמא "הרחמן" הנאמר בכ"מ. הוא מהגאונים הקדמונים וסם הלא נאמר. אס שלם אלה לא יעשה לה עבודתו פסולה: **והראי'** יותר גדולה מכולם הוא שמזמן המשנה עד הנה היו אלפי אלפים תנאים ואמוראים רבנן סבוראי וגאונים מפוזרים בכל אפסי ארץ בכל האקלימים. ולא אשתמיס חד מהם להוכיח שבמקום שאינו סכנה אסור לחלל שבת בהמצינה. ורבני אנגלי' יותר מהם. והרמב"ם דנקיע, כדי שלא יבא לידי סכנה קאי ע"י שאמר תחילה. שיאל הדם ממקומות הרחוקים אבל בעיקר המצינה ס"ל ג"כ שהוא מעיקר המצוה כר"ל:

והנה בראי' הראשונה לעיל מקו"ח דראב"ע שקאמר שלא יתחייב כרת לאח"י. לכאז קשה הלא ס"ס הוא שמא ימות קודם י"ג שנה שאינו עוד בר כרת ושמא ימול א"ע אח"י. והגה על ספק הא' י"ל שהכונה שלא יהי' באיסור העבירה שהוא כרת. אף שלא יהי' בר חיוב. אבל ספק השני לכאז קשה כג"ל ומוה הלא מוכח ג"כ דספק פיקו"ג דומה שבת. ומאי א"ל ספק מכל' ? ועוד זל"ע על הא' השש דשמא ימות לזמן מרובה. איך יצויר מעולם ? תינח שם בדברים ג' כשאמר לא אפטר מהעולם כו' שמוטל עליו לספור ל' יום רגופים. או שפיר חיישינן שמא ימות בסוף שלשים וכשלא יתחיל מיד לספור אם גם יתחיל למחר לא ישלים גזירותו. משא"כ בעלמא זל"ע איך יצויר כל זה — ואולי לשיטת החולין י"א דחוקה שלא נתבררה בשעתה אינה חזקה. י"ל גם הכא שייך הא' סכרא דחיישינן לשמא ימות. דהלא מזה שחיו עד כה בכל יום

דמאות נדקה למיעקר קאי לסכרת הקצוה"ח בסי' ז"ו דמשו"ה אין מברכין ע"ז לפי שיטת התוס' כתובות מ'). וא"כ להג"י א"ש גם התוס' הג"ל הן אמת שאח"י תהי' פיקו"ג. מ"מ הפיקו"ג לא תהי' רק בזו הרגע שמוסר התינוק לשדי אמו. אבל בשעת הליכתו בדרך אינו כ"א הכשר פיקו"ג. ואף דגבי פיקו"ג גם זה היתר נמור הוא. מ"מ להביא לבתחילה לכ"ז. ס"ל לר"א דטוב יותר לעשות כמה איסורים קודם המילה ערם שנעשה איסור אחד לבסוף:

ומר"א לשיטתו במכשירין י"ט לנו ללמוד לרבנן לגוף המצוה. ואם נאמר שהמצינה אינו חלק מגוף המילה כ"א מטעם סכנה תקשה להר"ה וסייעתו למה לא ילוק לבסוף הסמים ממצינה. אע"כ שהמצינה אינו הכשר. כ"א חלק מגוף המילה כמו חיתוך ופריעה:

ועוד להתיקוני וזה תיקון ל"ז דפוס ווילנא עס ביאור הגר"א משמע דהמצינה שייך להפריעה. ובהו י"ל קוש' התוס' קל"ו ד"ה מל ולא פרע כו' דכוונת רבי אף שקרע עור הפריעה ונראית כל העטרה ואס לא מנץ מקרי לא פרע וידוע שבזמן בעלי התוס' לא נתגלה עוד הוזהר הקדוש:

ואעתיק מעט למאן דלית ס' התיקוני וזה תיקון ל"ז בראשית איהו ברית כו' דלית אות ברית עד דעברין מנייהו קליפין דאינון ערלה ופריעה ואטיפו דדמא וביאור הגר"א ואטיפו שייך לפריעה כמ"ש לקמן כו' תלת קליפין אינון בערלה כו' לקבליהו תלת גוונין דקשת כו' ועליהו אתמר ג' זמנין כ"ג וגומר כי אמילם כו' ואימתי יעביר כו' הני קליפין מעלמא ויוכור ברית עולם בזמנא דפורקנא כו' לבתר דמתעברין ג' קליפין תהום איהו המות לנבי' צריך פריעה באטיפו דדמא כו' ורזא דמלה כד אתעבר מינה ערלה כו' מיד אחגליא אות בעלמא כו' ובגין דא כו' לא תלטי לרגלא דמשח' עד דאתגליא אות כי דא את י' אות ברית כו' ודמא דאטיפון מפריעה למיהב מוונא כו' וכדא אשתויב ב"ג מחרבא דמלהמ"ו וע"ד אמר אדם קדמאה כו' מי מציל את בני מחרב המתהפ' כו' הדבא דקב"ה י"ו פסינות לקבל מילה ופריעה ומצינה וי"ג צריחות כו' ולעני' י"ט להעמים שהכונה שיתגלה הדינים דג' קליפין. כי עד כה. אס כי מהר סיני הו"ל בקבלה כל הא' דברים במילה. חיתוך כו' ומצינה. (ככ"ז הרי לא נתברר לקטני המוח כמוני. אס המצינה מעיקר המילה. או מטעם סכנה). מ"מ הלא ישנו בזמנא' אנשים אשר ילכשו חלוקא דרבנן. ודורשים ברבים שאסור למנוץ. ורב אחד עוד דרש שיתאספו פה לבעל את המצינה מכל וכל. ואף שכבר בטלו והוא ושי נעריהו והזירו את המוהלים מבלי למנוץ. אבל בכ"ז ישנו עוד חיזה מוהלים אשר לבס עוד רד עם השו"ע ויעשו

יום ויום אינו מבורר בשעתו על יום ה'ל"א רק אחר שעבר
האז יום ויום אז יום לו ממחרת עוד ל"י:

שיטת הראשונה לפעיל שלוש יום הוי ז"מ. לכאור'
מקורו מעידוכין כ"ד בריש העמוד ואם מן הוא
כו' דחיהו ותי במשנה דמתין אותו כמזון על שלשים יום
והלא מקרא אינו מוכח דוקא למ"ד יום. וע"כ דעל יותר
מלי יום חיישין שמה ימות. ואין צריך להכין לו והא
דמתין לו על כפות י"ב חודש ה"ע לכפות זה גם אם ימות
חשמש לתכריכין ומ"מ ליותר מיכ"ח אין אט אחראין להתכריכין
להגמר בשבת ק"כ דעד יכ"ח שמתו פולה ויורדת כמובן
— וע' ברכות י"ח ב' בסיפור הרוחות גם לאחר יכ"ח:

ואקנה בלי בעויה להדפיס כל דברי גאוני הדור
שליט"א:

ואבקש מכל מעיין בזה שכתבתי בלשון קצרה. כי
האנשי או הי' לפני גאוני הדור שיחיו. ועי'ו
קרה ששני גדולים הקפו לי אז אולי עד ראב"ע מל"ו ע"י
גוי. ואנכי רמזתי אז בדברים קצרים. דאם נאמר שער
ראב"ע לא מל"ו כלל (ובכלל זה אם מל"ו ע"י נוי דוקא)
הלא מוכח דספק פיקול' אינו דו"ש. וכזה שפיר ג"כ שלא
נאמר דם מפקיד פקיד. וכן מוזכרים ומנחות י"ג בענין
קבלת הדם דהוי ממילא אשר בשחיטה כ"ע לדם הוא לריך
חולין ק"ס. ומובן:

שרגא מאיר לייזעראוויין

בה"ר ראובן צבי ז"ל

סימן י"ב.

הפ"ן בהקדמתו לז"ד הקשה: לסברת התוס' קדושין
(ס"ב ע"א) דכל מה שאינו רוצין תשיב. הך' לענין
ת"כ כמו בסוטה דאם לא שכב הוי. הך' א"כ למה אתקין
שמואל בגמ' ש"מ (גיטין ע"ה ע"ב) שלש חלוקות: אם לא
מתי. אם מתי. אם לא מתי. הוה ליה לתקוניה שיתנה כך:
אם לא מתי. אם מתי. ולא יקדים הפורענות וגם יהיה
ההן קודם ללוא דהא ה"מ וודאי רוצה שיקום מהליו ויחיה?
עיי"ש:

ונראה לי לתקן ע"פ דרך האמות והפשיטות דהר"ן
(גדרים י"א ע"ב) כתב דבאמת. אין צריך תנאי
כפול והא דתיקון שמואל לכפול התנאי לא הוי רק משום
ביד עושין דלא ידעו איך הדין ויסבירו דנעי ת"כ עיי"ש.

א"כ ניחא שפיר קושית הע"ז. כיון דכל התקנה לא הוי רק
משום ביד עושין. שפיר נוכל לומר דלהכי הוצרך לתקן
החלק. אם מתיר קודם החלק. אם לא מתיר כדי שיהא ההן
קודם ללוא ואין לומר בסברת התוס' בקדושין הג"ל. דחיישין
לביד עושין דלא ידעי סברת התוס' הכל ולפי טעומם יהי'
לאו קודם להן ואתי לידי תקלה להכי התקין שיתנו בשלש
חלוקות וכזה יודאי לא יעשו כלל ושפיר ניחא אנב אכתוב
לכבודם מה שהקשתי ביום ד' פ' שלח בלמדי שיעורי חו"מ
חלק א' סימן פ"ב כללי מינו ס"ק כ"ד שהביא ה"ך בשם
הר"ם דלא אמרינן מינו היכא דמשים עצמו רשע והביא ראיה
מהא דלא מהמינן להאומר פלוני רבני לרצוני במינו דלאנוסי
עיי"ש. וקשה לי מאד הא ר"י סובר דלא פלגינן דבוריה.
א"כ אם נאמן ג"כ דרבעו לרצונו דלא פלגינן דבוריה וכיון
דהיה לרצונו הוה רשע א"כ ממילא פסול לעדות ושוב אינו
נאמן להאסרף אם אחר להרגו את הרובע. א"כ אף אי בעלמא
אמרינן מינו בכה"ג (ודלא בכה"ך) אפ"ה הכא לא מהמן על
השני דרבעו לרצונו דאין לומר דיהא נאמן במינו. דהא כאן
דלא פלגינן דבוריה ונאמן גם על עצמו רשע וממ"כ פסול
להעיד על השני? והוא קושית נפלאה לפע"ד:

יהורא האשעסאהן

סימן י"ג.

בתובות פ"ד בדברי רש"י גבי ימר בר חשו דאמר לשלוהו
זיל תפסה ח"ל שלית התוספס. מטלטלין וכו'
ומדייק מילת מטלטלין שהמה אך למותר. אך מה מאד
מוסלמים דברי רבינו בנקודה נפלאה מדייק בזה רבינו
כדי להסיר בזה קושית תוס' ב"מ יו"ד על שיטתו דהתוספס
לבע"ח לא קנה אף אם עשאוהו שלית דזהו רק אם תוספס
ממונא ולא דמטלטלין דאף אם יתפוס בעצמו לא יתפוס
רק לבטחון בעלמא ע"כ אין כח ביד שלוחו לתפוס
היכא דתב לאמרים [ועיין מחנה אפרים סברא כזאת
לחלק לשיטת רש"י]. ועיין ב"מ מ"ח ע"א מאי לאו
ה"ה מטלטלין ודו"ק:

אברהם יאעלסאהן